

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 242.152 van 27 juli 2018
in de zaak A. 222.697/IX-9098**

In zake : Jan COX
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Dirk Van Heuven
kantoor houdend te 2600 Antwerpen
Cogels Osylei 61
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Joris Deene
kantoor houdend te 9052 Gent
Bollebergen 2a bus 20
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomen de partij :

de VLAAMSE RADIO- EN TELEVISIEOMROEP-
ORGANISATIE, nv van publiek recht
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Jeff Keustermans, Karel Janssens en Louise Galot
kantoor houdend te 1040 Brussel
IJzerlaan 19
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 20 juli 2017, strekt tot de nietigverklaring van beslissing nr. 2017/024 van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen van de Vlaamse Regulator voor de Media van 24 april 2017.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

De Vlaamse Radio- en Televisieomroepmaatschappij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 12 oktober 2017. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Auditeur Alexander Van Steenberge heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij, de verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 25 juni 2018.

Kamervoorzitter Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Dirk Van Heuven, die verschijnt voor de verzoekende partij, advocaat Sander Kaïret, die *loco* advocaat Joris Deene verschijnt voor de verwerende partij en advocaat Jeroen Dewispelaere, die *loco* advocaat Jeff Keustermans verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Auditeur Alexander Van Steenberge heeft advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Op 29 maart 2017 dient verzoeker bij de Vlaamse Regulator voor de Media (hierna: de VRM) een klacht in tegen de VRT, die luidt:

“Betreffende: klacht tegen de VRT wegens discriminatie van de vrijzinnigen (en anderen) door hun programma’s af te schaffen, en daartegenover het unieke bevoordelen van de katholieke zuil niet alleen door middel van het uitzenden van de missen op elke zondag op de radio en tweewekelijks op TV, maar ook via het verdoken vrijstellen van de daarvoor gemaakte onkosten ten belope van tienduizenden en tienduizenden euro’s en het gratis ter beschikking stellen van zendmateriaal, vervoer, captatiewagen, ... en personeelsleden (lonen, sociale zekerheid, premies voor zon- en feestdagen).

De VRT stelt dat zij de katholieke kerk/zuil mag bevoordelen vanuit een ‘traditie’, ten belope van de ‘oude, zieke, bedlegerige, in homes verblijvende katholieken’.

De VRT discrimineert hierbij de ‘zieke, oude, bedlegerige, in homes verblijvende vrijzinnigen, vrijdenkers,...’.

Bovendien ontnemt zij de vrijzinnigen het recht om hun programma’s uit te voeren onder de drogreden ‘dat zij niet over een eredienst beschikken’ die kan uitgezonden worden.

De VRT neemt hierbij een standpunt in dat wal noch kan raakt en getuigt van de nog steeds aanwezige ‘macht van de katholieke kerk/zuil’ en niet op de hoogte is van het feit dat vrijzinnigen geen erediensten hebben. Zij legt hiermee de schuld bij de vrijzinnigen die zich de facto hierdoor zelf uitsluiten.

Opgepast, ik eis niet de afschaffing van de missen voor die ‘zieke, oude, bedlegerige en in homes verblijvende katholieken’. Ik ben de eerste om hen dat moment van religiositeit te gunnen, maar ik eis dan ook de gelijke behandeling en respect voor de atheïstische religiositeit van de ‘oude, zieke, bedlegerige en in homes verblijvende vrijzinnigen’.

Het moet gedaan zijn dat de katholieke kerk/zuil nog steeds het monopolie opeist voor het begrip ‘religiositeit’. Het behoort niet meer tot de 21^e eeuw dat de katholieke kerk/zuil voordelen krijgt, niettegenstaande ze aan het afkalven is. De VRT heeft niet het grondwettelijk recht om andere filosofische overtuigingen van die rechten te onthouden. De VRT is een openbare dienst.

Onder het mom van ‘concurrentie tussen de zenders’ (alsof de andere zenders ook missen uitzenden) weigert zij de ‘kosteloos ter beschikking gestelde budgetten aan de katholieke kerk/zuil en de globale kost van deze uitzendingen’ kenbaar te maken en klasseert zij deze onder ‘bedrijfsgeheim’. Op deze wijze onttrekt zij zich aan een democratische controle op de haar toegekende middelen, die door elke belastingbetaler gedragen worden.

Maar de VRT zegt ‘de anderen’, met wat ik benoem als kruimels, te zullen ‘compenseren’ door wat zendmateriaal aan te kopen rond thema’s en een programma op te stellen waarbij iedereen aan het woord komt, dus ook nog eens de katholieke zuil.

Als vrijzinnige in dit democratisch Vlaanderen eis ik respect, een gelijke behandeling als de katholieke kerk/zuil met dezelfde ter beschikking gestelde middelen in euro's.”

3.2. In zijn antwoord van 13 april 2017 vraagt de VRT om de klacht onontvankelijk, minstens ongegrond, te verklaren. Met betrekking tot de onontvankelijkheid argumenteert hij dat zowel artikel 220, § 2, van het decreet van 27 maart 2009 ‘betreffende radio-omroep en televisie’ (hierna: het mediadecreet), als artikel 12, eerste lid, van het besluit van de Vlaamse regering van 30 juni 2006 ‘betreffende de procedure voor de Vlaamse Regulator voor de Media’ (hierna: het VRM-procedurebesluit) vereisen dat een klacht gericht is tegen een programma dat maximaal vijftien dagen voor het indienen van de klacht is uitgezonden. Verzoekers klacht heeft geen betrekking op een programma, maar betreft eerder het ontbreken van een programma, waarvoor de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen niet bevoegd is. De afschaffing van uitzendingen door levensbeschouwelijke derden is overigens een beslissing van overheidswege. Verzoeker wenst ook niet zozeer de afschaffing van de uitzending van katholieke erediensten, maar een gelijke behandeling van de vrijzinnigen, wat neerkomt op het vragen om een positieve injunctie waarvoor de kamer niet bevoegd is. Bovendien gaat de klacht niet uit van een representatieve vereniging van vrijzinnigen en verzoeker toont niet aan dat hij persoonlijke schade lijdt.

3.3. Met het oog op de hoorzitting bij de VRM van 24 april 2017 legt de raadsman van verzoeker op 21 april 2017 een pleitnota neer. Daarin repliceert hij onder meer op de door de VRT opgeworpen exceptie van onontvankelijkheid van de klacht dat in artikel 220, § 1, van het mediadecreet de mogelijkheden om klachten aan de VRM voor te leggen breed is geformuleerd. Uit niets blijkt dat klachten geen betrekking kunnen hebben op de afwezigheid van programmering, meer bepaald de afwezigheid van een vrijzinnig alternatief op de door de VRT uitgezonden erediensten. Artikel 12 van het VRM-procedurebesluit bepaalt dat de klacht kan worden ingediend tot de vijftiende dag na de gebeurtenis die aanleiding geeft tot de klacht, *in casu* is dit de niet-uitzending van een vrijzinnig alternatief tegenover de op zondag uitgezonden erediensten. In ondergeschikte orde moet de

eredienst die elke zondag op radio of televisie wordt uitgezonden als de gebeurtenis worden aangemerkt. Aangezien er geen specifieke klacht is met betrekking tot een welbepaalde uitzending geldt artikel 12, 4°, van het VRM-procedurebesluit niet. In ondergeschikte orde wordt opgemerkt dat de zondag voor de klacht ook een eredienst werd uitgezonden. Verzoeker is bovendien wel een belanghebbende in de zin van artikel 220, § 1, van het mediadecreet, dat niet restrictief mag worden geïnterpreteerd. Artikel 220, § 1, van het mediadecreet definieert het begrip belanghebbende niet en zeker niet op een wijze dat natuurlijke personen ervan uitgesloten worden, zelfs al hebben zij een bewezen persoonlijk belang bij de klacht.

3.4. Na de partijen te hebben gehoord, neemt de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen van de VRM op 24 april 2017 beslissing nr. 2017/024 waarin hij zich onbevoegd verklaart om kennis te nemen van verzoekers klacht, op grond van de volgende overwegingen:

“16. Uit de bewoordingen van de klachtbrief van 29 maart 2017 van [dhr. Cox], zoals nader toegelicht door zijn raadsman tijdens de hoorzitting, volgt dat de voorliggende klacht betrekking heeft op ‘de afwezigheid van programmering’. Het voorwerp van de klacht bestaat meer bepaald uit ‘de niet-uitzending van een vrijzinnig alternatief tegenover de zondags uitgezonden erediensten’ en steunt zich hiervoor op een vermeende schending door VRT van het discriminatieverbod uit artikel 39 van het Mediadecreet.

17. Op grond van artikel 218, § 1, van het Mediadecreet heeft de VRM als algemene opdracht de handhaving van de mediaregelgeving binnen de Vlaamse Gemeenschap en het beslechten van geschillen over de mediaregelgeving. In artikel 218, §§ 2 en 3, van het Mediadecreet worden vervolgens de respectieve bevoegdheden van beide kamers van de VRM nader opgesomd en afgebakend.

Artikel 218, § 3, eerste lid, van het Mediadecreet, dat meer specifiek de materiële bevoegdheden van deze Kamer vastlegt, bepaalt dat zij uitspraak doet over geschillen die gerezen zijn naar aanleiding van de toepassing van onder meer artikel 39, eerste lid, van het Mediadecreet. Op basis hiervan wordt aan de Kamer de bevoegdheid verleend om programma’s die door aanbieders van omroepdiensten zijn uitgezonden te toetsen aan het discriminatieverbod. Hieruit volgt dat de opdracht van de Kamer bestaat in de beoordeling van die uitzendingen.

Overeenkomstig artikel 220, § 2, van het Mediadecreet, kan een klacht slechts een uitgezonden programma tot voorwerp hebben die op straffe van onontvankelijkheid moet worden ingediend uiterlijk de vijftiende dag na de datum van de uitzending, zodat de bevoegdheid van de Kamer beperkt is tot betwistingen met betrekking tot uitgezonden programma’s.

Artikel 220, § 1, van het Mediadecreet waarnaar de klager verwijst en waarbij hij argumenteert dat omdat die bepaling verwijst naar een ‘gebeurtenis’ hierin ook een ‘niet-uitzending’ moet worden begrepen, is in deze niet van toepassing omdat zij alleen betrekking heeft op klachten ingediend voor de algemene kamer van de VRM.

De omstandigheid dat artikel 12, eerste lid, van het Procedurebesluit gewag maakt van ‘gebeurtenis’ en ‘uitzending’ doet geen afbreuk aan voornoemde vaststellingen omdat die bepaling geldt zowel voor klachten voor de algemene kamer als voor de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen.

18. Gelet op wat voorafgaat behoort het voorwerp van de klacht van dhr. Cox niet tot de bevoegdheid van de Kamer en kan zij bijgevolg de klacht niet op haar ontvankelijkheid of gegrondheid beoordelen.”

Dit is de bestreden beslissing.

IV. Regelgevend kader

4.1. De voor de voorliggende zaak relevante bepalingen van het mediadecreet luiden:

- Artikel 39:

“In de programma’s wordt elke vorm van discriminatie geweerd. Het programma-aanbod verloopt zo dat het geen aanleiding geeft tot discriminatie tussen de verschillende ideologische of filosofische strekkingen. De informatieprogramma’s, de mededelingen en de programma’s met een algemeen informatieve inslag, en alle informatieve programmaonderdelen worden in een geest van politieke en ideologische onpartijdigheid verzorgd. Dit artikel is eveneens van toepassing op teletekst.”

- Artikel 218, §§1 en 3:

“§ 1. De Vlaamse Regulator voor de Media heeft als missie de handhaving van de mediaregelgeving binnen de Vlaamse Gemeenschap, het beslechten van geschillen over de mediaregelgeving en het uitreiken van de media-erkenningen en -vergunningen, overeenkomstig de regelgeving.

[...]

§ 3. De kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen doet uitspraak over geschillen die gerezen zijn naar aanleiding van de toepassing van artikel 38, 39, 42, 44, 45, 72, 5°, artikel 176, 1°, en artikel 180, § 6. De kamer

voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen doet daarbij volledig autonoom uitspraak. In geval van betwistingen wordt de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen in rechte vertegenwoordigd door haar voorzitter.”

- Artikel 220, § 1:

“De algemene kamer doet uitspraak, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de Vlaamse Regering, hetzij naar aanleiding van een schriftelijke, met redenen omklede en ondertekende klacht die haar kan worden voorgelegd door elke belanghebbende en, in geval van een klacht met betrekking tot de bepalingen over commerciële communicatie en boodschappen van algemeen nut, door elke natuurlijke persoon of rechtspersoon.

Over de inhoud van reclame kan de algemene kamer enkel uitspraak doen naar aanleiding van een schriftelijke, met redenen omklede en ondertekende klacht. Om ontvankelijk te zijn moet de klacht ingediend zijn uiterlijk de vijftiende dag na de gebeurtenis die aanleiding heeft gegeven tot de klacht.”

- Artikel 220, § 2:

“De kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen doet uitspraak, hetzij ambtshalve wat betreft het toezicht op artikel 42, 44, 45, 72, 5°, en artikel 176, 1°, hetzij op verzoek van de Vlaamse Regering, hetzij naar aanleiding van een klacht die op straffe van onontvankelijkheid ingediend is uiterlijk de vijftiende dag na de datum van de uitzending van het programma door eenieder die blijk geeft van een benadeling of een belang.”

4.2. Artikel 12 van het VRM-procedurebesluit luidt:

“Om ontvankelijk te zijn, moet een bij de Regulator ingediende klacht aan de volgende voorwaarden voldoen:

1° ingediend zijn uiterlijk de vijftiende dag na de gebeurtenis die aanleiding heeft gegeven tot de klacht;

[...]

4° het onderwerp van de klacht aangeven, met een uiteenzetting van de redenen waarop ze steunt en met vermelding van de persoon tegen wie de klacht is gericht. Als de klacht betrekking heeft op een radio- of televisieprogramma, moet de uitzending waartegen wordt opgekomen worden aangewezen met vermelding van de dag en het uur waarop de uitzending heeft plaatsgehad;

[...]

Klachten die kennelijk niet voldoen aan deze bepalingen kunnen onmiddellijk door de voorzitter van de bevoegde kamer in een schriftelijke en met redenen omklede beslissing onontvankelijk verklaard worden.”

V. Ontvankelijkheid van het beroep

A. Ambtshalve exceptie van het auditoraat

Exceptie

5. Het auditoraat werpt ambtshalve de vraag op of verzoeker wel belang heeft bij het beroep aangezien niet duidelijk is welk concreet voordeel hij kan verkrijgen uit de nietigverklaring van de bestreden beslissing. Het is, aldus het auditoraat, niet duidelijk of er een vrijzinnig-humanistisch alternatief bestaat voor de uitzending van de voor publiek toegankelijke erediensten. Minstens geeft verzoeker niet aan welke uitzendingen de tussenkomenende partij zou moeten verzorgen om de vermeende discriminatie weg te werken.

6. In zijn laatste memorie antwoordt verzoeker dat dit de kern van het debat ten gronde raakt. De (grond-)wettelijk erkende vrijzinnige-humanistische levensbeschouwing moet op gelijke wijze worden behandeld als de andere erkende erediensten of levensbeschouwingen. Thans worden op de VRT erediensten uitgezonden van alle godsdienstige levensbeschouwingen – weze het niet steeds in begrijpelijke proportionaliteit – behalve van de vrijzinnige-humanistische levensbeschouwing (en de anglicaanse godsdienst), hetgeen in strijd is met artikel 4 van het cultuurpact en artikel 39 van het mediadecreet. Dit verschil in behandeling kan niet worden verantwoord door het feit dat de vrijzinnige-humanistische levensbeschouwing geen specifieke erediensten organiseert met een zelfde ritualiteit als bijvoorbeeld de rooms-katholieke godsdiensten. In de vrijzinnige-humanistische traditie bestaan eveneens vieringen, alternatieven van erediensten en lezingen door morele consulenten die een captatie mogelijk maken en waarvan de tekst vooraf kan worden gescreend. Overigens gaat het te ver om van verzoeker te eisen dat hij de *format* beschrijft van het vrijzinnig-humanistisch alternatief dat de VRT zou moeten aanbieden. De uitzendingen van andere erediensten gaan bovendien uit van de VRT, zodat het in de eerste plaats aan hem

toeval om een vrijzinnig-humanistisch alternatief te definiëren. *In casu* is er echter geen dergelijk alternatief, hetgeen nu precies wordt aangeklaagd.

7. De verwerende partij valt in haar laatste memorie de ambtshalve exceptie van het auditoraat bij.

8. De tussenkomende partij betoogt in haar laatste memorie nog dat de Vlaamse overheid in de beheersovereenkomst 2016-2020 ervoor heeft geop- teerd, in plaats van uitzendingen door en voor derden, dat zij levenbeschouwelijke vragen in haar programmatie moet verwerken en een structureel overleg moet organiseren met vertegenwoordigers van de verschillende strekkingen. Sedert 2016 brengt de tussenkomende partij dan ook op haar diverse platformen een aanbod waarin de levensbeschouwelijke strekkingen zijn geïntegreerd en zij houdt hierover structureel overleg met de verschillende strekkingen. De tussenkomende partij schetst vervolgens haar geïntegreerd levenbeschouwelijk aanbod op radio, televisie en *online* sedert 2016 waaruit volgens haar duidelijk blijkt dat het vrij- zinnig-humanistisch gedachtengoed niet uit de boot valt. Zowel op radio, televisie als *online* is de vrijzinnige-humanistische strekking vertegenwoordigd, zowel wat betreft de onderwerpen die aan bod komen, als wat betreft sprekers of auteurs.

Inzake de uitzending van erediensten merkt de tussenkomende partij nog op dat zij, onafhankelijk van de decretale regeling die voorzag in het toekennen van zendtijd aan levensbeschouwelijke verenigingen, reeds jarenlang uitzendingen van katholieke en andere erediensten op televisie en radio brengt. Die uitzendingen hebben een ander statuut dan de voormalige uitzendingen door der- den. Ze zijn niet het gevolg van een overheidsbeslissing, maar maken deel uit van de programmeringsautonomie van de tussenkomende partij. De vrijzinnige strek- king organiseert geen (wekelijkse) erediensten in de betekenis van “gezamenlijke openbare vorm van godsverering of vorm van godsdienstige verering” en is daarom tot dusver nog niet vertegenwoordigd in de traditie van *live* uitzendingen van erediensten op zondagochtend. De tussenkomende partij merkt dienaangaande nog op dat zij als openbare omroep in een democratische samenleving essentieel

over de (overigens ook decretaal verankerde) vrijheid en plicht beschikt om in onafhankelijkheid zelf een keuze te maken met betrekking tot de programma's die zij uitzendt. Hoewel deze vrijheid mogelijk niet onbegrensd is, is de tussenkommende partij van oordeel dat zij *in casu* geen grenzen heeft overschreden door het behouden van de uitzendingen van erediensten, ook nadat de Vlaamse overheid de uitzendingen door derden heeft afgeschaft.

Beoordeling

9. Overeenkomstig artikel 39 van het mediadecreet dient het programma-aanbod zo te verlopen dat het geen aanleiding geeft tot discriminatie tussen de verschillende ideologische of filosofische strekkingen.

Voormelde bepaling ziet ook toe op de vrijzinnige-humanistische levensbeschouwing en op de VRT rust dan ook de plicht om in een programma-aanbod te voorzien waarin die levensbeschouwing niet wordt gediscrimineerd ten opzichte van de wijze waarop de andere strekkingen aanbod komen. Wie zich, zoals verzoeker, op die levensbeschouwing beroept heeft *ipso facto* een belang bij een programma-aanbod dat die strekking niet discrimineert.

Terecht stelt verzoeker dat het niet aan hem toevalt om te definiëren welk vrijzinnig-humanistisch alternatief de VRT moet aanbieden om ervoor te zorgen dat artikel 39 van het mediadecreet wordt gerespecteerd.

Het verweer van de tussenkommende partij dan weer, raakt de grond van de zaak.

10. De exceptie wordt verworpen.

B. Exceptie van de verwerende partij

Voorafgaande opmerking

11. De verwerende partij werpt op dat het beroep onontvankelijk is aangezien verzoeker het rechtens vereiste belang ontbeert doordat een vernietiging van de bestreden beslissing hem geen voordeel zou kunnen opleveren.

Zoals hierna zal blijken is het onderzoek van deze exceptie dermate nauw verweven met de vraag naar de bevoegdheid van de VRM – en van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen van de VRM in het bijzonder – voor klachten inzake het programma-aanbod, dat de standpunten die de partijen daaromtrent innemen in het enige middel bij het onderzoek van de ontvankelijkheid van het beroep moeten worden betrokken. De partijen erkennen dit ook zelf door in hun uiteenzettingen omtrent de ontvankelijkheid van het beroep herhaaldelijk te verwijzen naar de al dan niet gegrondheid van het middel. Voorts blijkt dit ook uit de prejudiciële vragen die verzoeker aan het Grondwettelijk Hof wenst voor te leggen. Om die reden worden ook de standpunten van de partijen met betrekking tot de bevoegdheid van de VRM, in de mate dit noodzakelijk is voor een onderzoek van de ontvankelijkheid van het beroep, hierna uiteengezet en in de beoordeling van de exceptie betrokken.

Standpunt van de partijen

12.1. In zijn verzoekschrift argumenteert verzoeker dat hij als indiener van de klacht vanzelfsprekend het rechtens vereiste belang heeft bij het beroep. Hij meent dat de VRM zich ten onrechte onbevoegd heeft verklaard en indien wordt geoordeeld dat de verwerende partij toch bevoegd is, dient zij de gegrondheid van zijn klacht te onderzoeken.

12.2. In het enige middel, ontleend aan de schending van de artikelen 39, 218, § 3, en 220, §§ 2 en 3, van het mediadecreet, van het gelijkheidsbeginsel

en het non-discriminatiebeginsel zoals bedoeld in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, van de formelemotiveringsplicht en van het “niet opnemen van bevoegdheid” voert verzoeker aan dat de VRM wel bevoegd is om kennis te nemen van zijn klacht.

In een *eerste onderdeel* van het middel voert verzoeker aan dat de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen bevoegd is om kennis te nemen van de klacht. Hij argumenteert dat in artikel 220, § 2, van het mediadecreet enkel een ontvankelijkheidsvereiste wordt gesteld en geen bevoegdheidsbeperking. Uit artikel 218, § 3, van het mediadecreet blijkt duidelijk dat de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen bevoegd is om uitspraak te doen over alle geschillen die gerezen zijn naar aanleiding van artikel 39 van het mediadecreet, dus ook over geschillen inzake een discriminerende (niet-)programmatie. In tegenstelling tot wat de verwerende partij in de bestreden beslissing aanneemt, voegt artikel 220, § 2, van het mediadecreet niets toe aan de bevoegdheidsafbakening door artikel 218, § 3, van het mediadecreet. Artikel 220, § 2, van het mediadecreet bepaalt enkel dat een klacht onontvankelijk is indien deze is ingediend na de vijftiende dag na de datum van uitzending van het programma. Een klacht die, zoals *in casu*, niet is ingediend naar aanleiding van een specifieke uitzending maar naar aanleiding van het programma-aanbod, is niet onderworpen aan die termijn van vijftien dagen als ontvankelijkheidsvoorwaarde.

De door de verwerende partij in de bestreden beslissing aangenomen interpretatie van artikel 220, § 2, van het mediadecreet – dat klachten enkel een welbepaalde uitzending van een programma tot voorwerp kunnen hebben – is vooreerst strijdig met artikel 218, § 3, van het mediadecreet dat de toetsing van een discriminerend programma-aanbod onder de bevoegdheid van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen brengt. Uit de parlementaire voorbereiding van artikel 111*bis*, § 1, van de decreten ‘betreffende de radio-omroep en de televisie’, gecoördineerd op 4 maart 2005 – de rechtsvoorganger van artikel 39 van het mediadecreet – blijkt dat de bevoegdheid om te onderzoeken of het programma-aanbod aanleiding geeft tot discriminatie ruim moet worden

opgevat. Zo wordt gesteld dat er bij de programma-opbouw geen discriminatie mag gebeuren en dat als men programma's voor de ene ideologische of filosofische overtuiging uitzendt, dit dan ook verhoudingsgewijs voor de andere moet gebeuren. Weliswaar is het begrip 'programma-opbouw' thans vervangen door 'programma-aanbod', maar uit de parlementaire voorbereiding van het mediadecreet blijkt dat er tussen beide begrippen geen verschil bestaat. De voormelde toelichting in de parlementaire voorbereiding is dus nog steeds richtinggevend voor een correcte interpretatie van artikel 39 van het mediadecreet. Ook in arrest nr. 194.650 van 25 juni 2009 vindt een ruime interpretatie van de bevoegdheid inzake de controle van het programma-aanbod op discriminatie bijval. De Raad van State stelt immers dat door de decreetgever wordt aangenomen dat de naleving van de verplichting inzake het verbod van discriminatie tussen de onderscheiden filosofische of ideologische strekkingen kan worden bereikt door in het programma-aanbod ervoor te zorgen dat een evenwicht tussen die verschillende strekkingen of opiniestromingen in de programma's wordt nagestreefd, maar alleszins in de opbouw wordt bereikt. Om zich te kwijten van zijn taak, zoals omschreven in artikel 218, § 3, *juncto* artikel 39 van het mediadecreet, en mogelijke discriminatie binnen het programma-aanbod te kunnen onderzoeken, moet het voor de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen minstens mogelijk zijn om te onderzoeken of een situatie waarin voor één strekking wel programma's worden aangeboden, maar voor een andere strekking niet, al dan niet het discriminatieverbod uit artikel 39 van het mediadecreet schendt. Klachten die voortvloeien uit de afwezigheid van programmering moeten derhalve kunnen worden onderzocht.

Door artikel 220, § 2, van het mediadecreet zo te lezen als zou een klacht enkel betrekking kunnen hebben op uitgezonden programma's en niet op de afwezigheid van programmering, ontstaat een verschil in behandeling van gelijke gevallen dat noch de pertinentie-, noch de proportionaliteitstoets van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doorstaat. Verzoeker stelt voor om het Grondwettelijk Hof daaromtrent de volgende prejudiciële vraag te stellen:

“Schendt artikel 220 § 2 Mediadecreet, zo geïnterpreteerd dat de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen enkel bevoegd is voor klachten over een discriminerende programmatie door een omroepdienst, met uitsluiting van klachten over een discriminerende niet-programmatie, de artikelen 10 en 11 Grondwet?”

Volgens verzoeker kan *in casu* een grondwetsconforme interpretatie evenwel volstaan. Artikel 220, § 2, van het mediadecreet dient dan zo te worden geïnterpreteerd dat het een ontvankelijkheidstermijn invoert voor de klachten ingediend naar aanleiding van de uitzending van een welbepaald programma, zonder uit te sluiten dat ook klachten naar aanleiding van de afwezigheid van programmering door de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen kunnen worden behandeld.

In het *tweede onderdeel* van het middel voert verzoeker in ondergeschikte orde aan dat indien de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen niet bevoegd is, de algemene kamer van de VRM bevoegd is op grond van artikel 218, § 2, *juncto* artikel 220, § 1, van het mediadecreet en dat in de bestreden beslissing niet wordt gemotiveerd waarom de algemene kamer niet bevoegd zou zijn.

In het *derde onderdeel* van het middel voert verzoeker in uiterst ondergeschikte orde aan dat de verwerende partij minstens het college van voorzitters had moeten vatten inzake het bevoegdheidsincident, op grond van artikel 220, § 3, van het mediadecreet, en dat in de bestreden beslissing niet wordt gemotiveerd waarom van de voornoemde bepaling geen toepassing is gemaakt.

13.1. De verwerende partij werpt op dat verzoeker geen belang heeft bij het beroep aangezien een vernietiging van de bestreden beslissing hem niet tot voordeel kan strekken. Zelfs indien artikel 220, § 2, van het mediadecreet een ontvankelijkheidsvereiste ten aanzien van een klacht zou instellen en geen bevoegdheidsbeperking zou inhouden, zou de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen bij het nemen van een nieuwe beslissing de klacht onontvankelijk dienen te bevinden. De klacht heeft immers geen betrekking op een

welbepaald programma en is al zeker niet ingediend uiterlijk de vijftiende dag na de uitzending. Indien artikel 220, § 2, van het mediadecreet slechts een ontvankelijkheidsvereiste zou instellen ten aanzien van klachten tegen programma's (en niet ten aanzien van klachten die geen betrekking hebben op een welbepaald programma) moet worden opgemerkt dat de termijn van vijftien dagen niet alleen is ingeschreven in artikel 220, § 2, van het mediadecreet, maar overeenkomstig artikel 12 van het VRM-procedurebesluit geldt voor elke klacht. Zelfs indien de klacht de afschaffing van uitzendingen door derden zou viseren als gebeurtenis bedoeld in artikel 12 van het VRM-procedurebesluit, moet worden vastgesteld dat deze gebeurtenis dateert van ruim voor de klacht. De klacht zou dus in elk geval onontvankelijk moeten worden verklaard met toepassing van artikel 220, § 2, van het mediadecreet, minstens met toepassing van artikel 12 van het VRM-procedurebesluit. Indien moet worden aangenomen dat de klacht toch een programma of gebeurtenis zou viseren, moet worden vastgesteld dat niet wordt vermeld om welke uitzending het gaat, noch de dag en het uur waarop de uitzending heeft plaatsgehad, wat een bijkomende reden is waarom de klacht kennelijk onontvankelijk is.

13.2. Wat betreft haar bevoegdheid antwoordt de verwerende partij op het *eerste onderdeel* van het middel dat uit artikel 218, § 3, van het mediadecreet blijkt dat de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen uitspraak doet over geschillen die gerezen zijn naar aanleiding van de toepassing van (onder meer) artikel 39 van het mediadecreet. Artikel 218, § 3, van het mediadecreet kan echter niet los worden gelezen van artikel 220, § 2, van het mediadecreet dat voorziet in de procedure middels dewelke de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen kan worden gevat, namelijk hetzij op verzoek van de Vlaamse regering, hetzij naar aanleiding van een klacht die op straffe van onontvankelijkheid is ingediend uiterlijk de vijftiende dag na de datum van de uitzending van het programma door eenieder die blijk geeft van een benadeling of een belang. Uit voormeld artikel 220, § 2, van het mediadecreet volgt dus dat een klacht slechts een uitgezonden programma tot voorwerp kan hebben. Dat de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen klachten zou moeten

kunnen onderzoeken die voortvloeien uit de afwezigheid van programmering voor een bepaalde strekking, vindt geen steun in de tekst van het decreet, noch in de door verzoeker aangehaalde parlementaire voorbereiding of rechtspraak. In arrest nr. 194.650 van 25 juni 2009 stelt de Raad van State overigens uitdrukkelijk dat de kamer zich enkel kan uitspreken over een klacht die gericht is tegen en grond vindt in een programma dat is uitgezonden in een periode van vijftien dagen die de dag van het indienen van de klacht voorafgaan. De grondwetsconforme interpretatie die verzoeker vooropstelt kan evenmin worden bijgevalen. Het betreft bovendien louter wettigheidskritiek. Het is niet omdat verzoeker van oordeel is dat de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen uitspraak zou moeten kunnen doen over al dan niet discriminerende niet-programmatie zonder dat de decreetgever daaromtrent in enige procedurele mogelijkheid heeft voorzien, dat artikel 220, § 2, van het mediadecreet ongrondwettig zou zijn. De grondwetsconforme interpretatie komt in wezen erop neer om voor recht te horen zeggen dat de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen bevoegd zou zijn om kennis te nemen van klachten die niet gericht zijn tegen een bepaalde uitzending terwijl daartoe geen rechtsgrond bestaat en geen procedureel kader bestaat. De Raad van State kan echter de VRM geen bevoegdheden toedichten waarin het mediadecreet of enige andere bepaling niet uitdrukkelijk voorziet. Zelfs indien de door verzoeker voorgestelde prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof zou worden voorgelegd en het Hof tot een schending van de Grondwet zou besluiten, doet dit nog steeds geen rechtsgrond ontstaan die de VRM de bevoegdheid toekent om kennis te nemen van de klacht.

Indien verzoeker zich benadeeld acht of van oordeel is dat zijn subjectieve rechten of die van de maatschappelijk significant vrijzinnige sector zijn geschonden, belet niets dat hij zich tot de burgerlijke rechter wendt om een schadevergoeding te vorderen, dan wel om de VRT te horen veroordelen tot het verplicht uitzenden van vrijzinnige alternatieven. Dit valt evenwel buiten de perken van het objectief contentieux.

Indien de Raad van State van oordeel zou zijn dat de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen zich niet onbevoegd had mogen verklaren, ontbeert verzoeker het rechtens vereiste belang bij het middelonderdeel, nu bij een nieuwe beslissing hoe dan ook zou moeten worden vastgesteld dat de klacht laattijdig is. De verwerende partij verwijst in dat verband naar haar uiteenzetting met betrekking tot de ontvankelijkheid van het beroep.

Voorts acht de verwerende partij ook het *tweede en het derde onderdeel* van het middel ongegrond.

14.1. De tussenkomen­de partij valt de door de verwerende partij opgeworpen exceptie bij en zij voegt daaraan toe dat artikel 220, § 2, van het mediadecreet vereist dat de klacht betrekking heeft op een uitgezonden programma. Te dezen is er in de klacht geen sprake van een programma, laat staan van een uitgezonden programma. De klacht is dus alleszins onontvankelijk. Een vernietiging van de bestreden beslissing kan verzoeker geen enkel voordeel verschaffen. De tussenkomen­de partij merkt ook op dat niet zij, maar de Vlaamse Gemeenschap, heeft beslist om de uitzendingen door derden af te schaffen door het opheffen van titel X van het mediadecreet bij decreet van 14 oktober 2016 ‘houdende wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie en het decreet van 25 april 2014 betreffende de rustpensioenen, toegekend aan de vastbenoemde personeelsleden van de Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie en betreffende de overlevingspensioenen, toegekend aan de rechtverkrijgenden van die personeelsleden’ (hierna: het decreet van 14 oktober 2016) en dit met uitwerking sedert 1 januari 2016. Tegen de beslissing van de Vlaamse Gemeenschap om de kwestieuze programma’s af te schaffen, kan geen klacht worden ingediend bij de verwerende partij. Ook om die reden zou de klacht van verzoeker opnieuw onontvankelijk moeten worden verklaard.

14.2. Wat betreft de bevoegdheid van de VRM valt de tussenkomen­de partij met betrekking tot het *eerste onderdeel* van het middel het antwoord van de verwerende partij bij. Zij merkt ook op dat de bestreden beslissing geenszins een

nieuwe of alleenstaande beslissing betreft en dat de verwerende partij in het verleden in gelijkaardige zaken op dezelfde wijze uitspraak heeft gedaan, en heeft geoordeeld dat zij niet bevoegd was om zich uit te spreken over klachten die niet gericht zijn tegen uitgezonden programma's in de zin van het mediadecreet (VRM beslissingen nrs. 2014/025 en 2014/026 van 28 mei 2014).

Aangaande het *tweede en het derde onderdeel* van het middel valt de tussenkomende partij het standpunt van de verwerende partij bij om tot de ongegrondheid van die middelonderdelen te besluiten.

15.1. In zijn memorie van wederantwoord betwist verzoeker de exceptie. Hij argumenteert dat hij noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks de afschaffing van de uitzendingen door derden aanvecht. Het enige voorwerp van de vernietigingsprocedure is de beslissing van de verwerende partij waarbij die zich onbevoegd verklaart om kennis te nemen van de klacht aangaande de afwezigheid van een vrijzinnig-humanistisch alternatief voor de uitzending van erediensten. Het voordeel dat hij uit de vernietiging van de bestreden beslissing kan verkrijgen spreekt dan ook voor zich: de verwerende partij zal zich in dat geval opnieuw moeten uitspreken over haar bevoegdheid en over de klacht. Verzoeker is van oordeel dat het ontvankelijkheidsdebat voor het overige samenvalt met het debat ten gronde. Zo de Raad van State het enige middel gegrond acht impliceert dit normaliter dat de VRM zich onterecht onbevoegd heeft verklaard en mag verzoeker zich verwachten aan een nieuwe uitspraak waarbij ditmaal de gegrondheid van de klacht wordt onderzocht. Als de Raad het eigenlijke bevoegdheidsvraagstuk uit de weg gaat en enkel een motiveringsgebrek vaststelt, zal de verwerende partij een nieuwe, gemotiveerde beslissing moeten noemen en in dit geval behoudt verzoeker een kans op een gunstige beslissing.

15.2. Wat betreft de bevoegdheid van de VRM repliceert verzoeker op het *eerste onderdeel* van het middel dat het mediadecreet niet zo mag worden geïnterpreteerd dat discriminatie binnen het programma-aanbod op grond van artikel 39 van het mediadecreet verboden is, maar dat vervolgens geen

instrumenten worden aangereikt om een dergelijke discriminatie aan te vechten. Artikel 220, § 2, van het mediadecreet kan niet worden beschouwd als in tegenspraak met artikel 218, § 3, van het mediadecreet. In het mediadecreet kan niet tegelijk worden gesteld dat de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen bevoegd is inzake een discriminerend programma-aanbod, maar vervolgens voorwaarden stelt die dit onmogelijk maken als de klacht betrekking heeft op het niet-uitzenden van programma's van een bepaalde strekking. Artikel 220, § 2, van het mediadecreet moet derhalve los worden gelezen van de eigenlijke en algemene bevoegdheidsomschrijving van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen, vervat in artikel 218, § 3, van het mediadecreet dat alle discriminatiezaken in programma's en het programma-aanbod onder de bevoegdheid van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen brengt. Artikel 220, § 2, van het mediadecreet houdt een ontvankelijkheidsvereiste in die enkel van toepassing is als de klacht gericht is tegen een bepaald programma. Een andere interpretatie is *contra legem*.

Anders dan de verwerende partij beweert, wordt verzoekers stelling wel ondersteund door de in het verzoekschrift aangehaalde parlementaire voorbereiding. Ook in de memorie van toelichting bij het decreet van 16 december 2005 'houdende de oprichting van de VRM' (*Parl.St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 464/1) vindt het standpunt dat de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen ook bevoegd is voor klachten die enkel betrekking hebben op het programma-aanbod bijval. Daarin wordt immers nadrukkelijk het onderscheid gemaakt tussen eensdeels de bevoegdheidsomschrijving uit artikel 218 van het mediadecreet (oud artikel 169) en de procedurele vereisten uit artikel 220 van het mediadecreet (oud artikel 170). In artikel 220, § 2, van het mediadecreet een bevoegdheidsbeperking lezen zou dus duidelijk indruisen tegen de wil van de decreetgever. Voorts blijkt dat het de intentie van de decreetgever was om de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen – die als rechtsopvolger van onder meer de Vlaamse Geschillenraad voor radio en televisie de bevoegdheid van deze raad diende over te nemen om erover te waken dat elke vorm van discriminatie wordt geweerd en dat de programmaopbouw geen aanleiding geeft tot

discriminatie tussen de verschillende ideologische of filosofische strekkingen – een algemene toezichtsbevoegdheid te geven om elke vorm van discriminatie in de programma-opbouw te weren, hetgeen dus ook in het niet-uitzenden van programma's kan bestaan.

Met betrekking tot arrest nr. 194.650 stelt verzoeker dat niettegenstaande in die zaak een welbepaalde uitzending is aangevochten, toch voor de voorliggende zaak relevante gegevens kunnen worden gevonden. Zo heeft de Raad van State in het voornoemde arrest beslissing nr. 1/95 van de Geschillenraad – waarin wordt gesteld dat bij de beoordeling van een klacht van discriminatie in de programmaopbouw rekening mag worden gehouden met de inhoud van programma's over een langere referentieperiode dan vijftien dagen – en beslissing nr. 6/2001 – waarin wordt gesteld dat het verbod van discriminatie voor het gehele programma-aanbod geldt, zodat een programmareeks niet op zichzelf mag worden beschouwd, maar in het licht van het gehele informatieaanbod van de VRT moet worden bekeken – bijgevalen. Verzoeker verzet zich *in casu* niet tegen een welbepaalde uitzending van een eredienst, noch tegen de uitzendingen van erediensten in het algemeen, maar tegen de niet-uitzending van een vrijzinnig-humanistisch alternatief. De klacht betreft dan ook niet een specifiek programma, maar wel het programma-aanbod van erediensten. Nu de regelgeving zowel de discriminatie verbiedt door een welbepaald programma als door een programma-aanbod of een combinatie van beide, gaat het niet op om klachten die zich in essentie richten tegen het programma-aanbod onontvankelijk te verklaren, omdat ze niet geënt zijn op een welbepaald programma. Dit zou een schending zijn van het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel. Overigens is de klacht wel gericht tegen het programma-aanbod, maar dan “naar aanleiding van het uitzenden van de missen op elke zondag op de radio en tweewekelijks op tv”. Er is dan ook weldegelijk een aanknopingspunt met een welbepaald programma – namelijk de uitzending van de mis op 26 maart 2017, drie dagen voor het indienen van de klacht – om op die manier het gehele programma-aanbod inzake de uitzending van erediensten te kunnen aankaarten.

Met betrekking tot de grondwetsconforme interpretatie en de voorgestelde prejudiciële vraag, benadrukt verzoeker dat de prejudiciële vraag in ondergeschikte orde wordt voorgesteld en dat de in het verzoekschrift toegelichte grondwetsconforme interpretatie van artikel 220, § 2, van het mediadecreet kan volstaan.

Aangaande de door de tussenkomenende partij aangehaalde beslissingen van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen, merkt verzoeker op dat deze louter een reflectie zijn van het standpunt van de verwerende partij, die de Raad van State niet bindt. Tot op heden heeft de Raad nog geen uitspraak gedaan over de vraag of de verwerende partij tevens bevoegd is om klachten te onderzoeken aangaande het niet-uitzenden van programma's van een bepaalde ideologische of filosofische strekking.

Wat betreft de opmerking van de verwerende partij dat hij zich tot de burgerlijke rechter kan richten, argumenteert verzoeker dat hij zich overeenkomstig artikel 218, § 3, van het mediadecreet moest of minstens kon richten tot de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen, veeleer dan tot de burgerlijke rechter. Verzoeker merkt ook op dat artikel 4, § 1, van het VRM-procedurebesluit refereert aan een annulatieberoep bij de Raad van State tegen beslissingen van de VRM.

16. In zijn laatste memorie argumenteert verzoeker nog dat de ontvankelijkheidsvereisten van artikel 220, § 2, van het mediadecreet en van artikel 12, eerste lid, 1°, van het VRM-procedurebesluit – de vereiste van de koppeling aan een programma en de termijnvereiste van vijftien dagen – niet van toepassing kunnen zijn op klachten inzake het programma-aanbod op het gevaar af sommige van dergelijke klachten onmogelijk te maken. Er kan dan ook geen strikte, discriminerende lezing aan deze bepalingen worden gegeven; een teleologische lezing van de ontvankelijkheidsvereisten dringt zich op. Als de klacht betrekking heeft op een welbepaald programma is zowel de termijnvereiste als de verplichting tot aanduiding van het programma waarop de klacht betrekking heeft relevant. Het

is immers maatschappelijk wenselijk dat een klacht over een welbepaald programma kort na de uitzending ervan wordt behandeld en het is noodzakelijk dat de VRT precies weet welk programma wordt gevisieerd, zodat hij zich passend kan verdedigen. Heeft de klacht daarentegen betrekking op het programma-aanbod, dan heeft de termijnvereiste geen zin omdat de klacht niet het verleden, maar de toekomst betreft. Ook een aanknopng met een welbepaald programma is dan zinloos omdat van de VRT niet wordt gevraagd om de uitzending van een programma te verdedigen, er wordt immers geen uitzending van een programma gevisieerd. De ontvankelijkheidsvereisten moeten dus zo worden gelezen dat ze een nuttig, maatschappelijk relevant effect hebben.

Verzoeker beklemtoont ook dat in de klacht wel een aanknopng wordt gemaakt met welbepaalde programma's, namelijk "het uitzenden van de missen op elke zondag op de radio en tweewekelijks op TV". De klacht is derhalve tijdig omdat het niet-uitzenden van een vrijzinnig-humanistisch alternatief niet dateerbaar is en omdat er binnen de periode van vijftien dagen voorafgaandelijk aan de klachtenbrief op beide zondagen uitzendingen zijn geweest van erediensten op radio en televisie. De omstandigheid dat in de klacht de precieze datum van een welbepaalde misviering niet wordt aangeduid, kan onmogelijk tot de onontvankelijkheid van de klacht leiden. In de klacht wordt immers overduidelijk verwezen naar een programma-aanbod van de uitzendingen van erediensten, alsmede naar de frequentie ervan, hetgeen ruimschoots moet volstaan. Voorts wordt in de klacht in duidelijke bewoordingen gesteld dat verzoeker "de gelijke behandeling en respect [eist] voor de atheïstische religiositeit van de oude zieke, bedlegerige en in homes verblijvende vrijzinnigen". De klacht is dan ook meer dan voldoende gedetailleerd opdat er met kennis van zaken een inhoudelijk debat over gevoerd zou kunnen worden.

Verzoeker herinnert er ook nog eens aan dat in de bestreden beslissing zelf geen standpunt wordt ingenomen over de ontvankelijkheid van de klacht, terwijl het ontvankelijkheidsoordeel in de eerste plaats toebehoort aan de verwerende partij.

Zo een strenge interpretatie van artikel 220, § 2, van het mediadecreet en artikel 12, eerste lid, 1°, van het VRM-procedurebesluit zou worden gehanteerd, dringt zich volgens verzoeker een prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof op. Naast de in het verzoekschrift gesuggereerde prejudiciële vraag, wenst verzoeker thans ook dat de volgende vraag zou worden gesteld:

“Schendt artikel 220 § 2 Mediadecreet, zo geïnterpreteerd dat enkel klachten die kunnen gerelateerd worden aan een specifieke radio- of televisie-uitzending, ook al betreft de klacht de niet-invulling van een programma-aanbod de artikelen 10 en 11 Grondwet?”

Beoordeling

17. In de bestreden beslissing heeft de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen zich met verwijzing naar artikel 220, § 2, van het mediadecreet onbevoegd verklaard omdat de klacht niet is gericht tegen een programma.

Thans werpt de verwerende partij in haar exceptie op dat ongeacht of artikel 220, § 2, van het mediadecreet een bevoegdheidsbeperking, dan wel – zoals verzoeker in het middel aanvoert – een ontvankelijkheidsvoorwaarde inhoudt, de klacht hoe dan ook onontvankelijk is omdat deze niet is ingediend binnen de door artikel 220, § 2, van het mediadecreet of artikel 12, eerste lid, 1°, van het VRM-procedurebesluit voorgeschreven termijn van vijftien dagen. Een eventuele vernietiging van de bestreden beslissing kan volgens haar verzoeker dan ook niet tot voordeel strekken.

18. Artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State bepaalt dat de beroepen tot nietigverklaring voor de afdeling Bestuursrechtspraak kunnen worden gebracht door elke partij die doet blijken van een benadeling of een belang.

Een verzoekende partij beschikt over dit rechtens vereiste belang indien twee voorwaarden vervuld zijn: zij dient door de bestreden administratieve

rechtshandeling een persoonlijk, rechtstreeks, zeker, actueel en wettig nadeel te lijden en de eventueel tussen te komen nietigverklaring van die rechtshandeling moet haar een direct en persoonlijk voordeel verschaffen, hoe miniem ook.

Het valt aan de Raad van State toe om, desgevallend ambtshalve, te onderzoeken of een verzoekende partij die een zaak voor de Raad brengt, doet blijken van een belang bij haar beroep.

19. Zoals hiervóór reeds is uiteengezet, houdt het onderzoek van de door de verwerende partij opgeworpen exceptie nauw verband met de bevoegdheid van de VRM, zodat het past dit aspect te betrekken bij het onderzoek van de ontvankelijkheid van het beroep.

20. Uit de klacht van verzoeker blijkt dat hij het ontbreken van een vrijzinnig-humanistisch alternatief voor de uitzending van erediensten elke zondag op de radio en tweewekelijks op televisie op de korrel neemt. Zoals verzoeker – in hoofdde – zelf aangeeft, heeft de klacht betrekking op het programma-aanbod van de tussenkommende partij. Anders dan verzoeker in ondergeschikte orde beweert heeft de klacht (al dan niet daarnaast) geen betrekking op een daadwerkelijk uitgezonden programma, ook al is ze ingediend “naar aanleiding van het uitzenden van de missen op elke zondag op de radio en tweewekelijks op tv”. De klacht bekritiseert immers geen specifieke uitzending van een eredienst waarin verzoeker een discriminatie ziet, maar betreft volgens verzoeker het discriminerende verschil in behandeling van de vrijzinnigen, wegens het ontbreken in het programma-aanbod van een vrijzinnig-humanistisch alternatief voor de uitzendingen van erediensten. Bovendien – en dus begrijpelijk – wordt in de klacht ook geen specifieke uitzending aangewezen met vermelding van de dag en het uur waarop de uitzending heeft plaatsgehad, zoals voorgeschreven door artikel 12, eerste lid, 4°, van het VRM-procedurebesluit.

De klacht is aldus niet gericht tegen een programma, maar tegen het programma-aanbod van de tussenkomen de partij, waarin verzoeker een discriminatie ziet.

21. Overeenkomstig artikel 39 van het mediadecreet dient het programma-aanbod zo te verlopen dat het geen aanleiding geeft tot discriminatie tussen de verschillende ideologische of filosofische strekkingen.

Verzoekers klacht, waarin een discriminatie in het programma-aanbod wordt aangeklaagd, betreft dus een geschil over de naleving van artikel 39 van het mediadecreet.

22. Artikel 218, § 3, van het mediadecreet wijst de bevoegdheid om uitspraak te doen over geschillen naar aanleiding van de toepassing van artikel 39 van het mediadecreet toe aan de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen van de verwerende partij.

Het is dan ook de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen die bevoegd is om zich uit te spreken over de naleving van artikel 39 van het mediadecreet bij het programma-aanbod.

23. Er moet worden vastgesteld dat artikel 218, § 3, van het mediadecreet alle geschillen over de toepassing van artikel 39 van het mediadecreet toewijst aan de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen, dus ook geschillen die zoals *in casu* betrekking hebben op een vermeende discriminatie in het programma-aanbod.

24. Artikel 218, § 3, van het mediadecreet kan echter niet los worden gelezen van artikel 220, § 2, van het mediadecreet dat de gevallen bepaalt waarin de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen uitspraak doet.

Het betreft vooreerst een aantal gevallen waarin de kamer ambtshalve uitspraak doet, die te dezen niet van toepassing zijn (“het toezicht op artikel 42, 44, 45, 72, 5°, en artikel 176, 1°”).

Voorts doet de kamer ook uitspraak op verzoek van de Vlaamse regering – en dit blijkbaar in alle gevallen waarin de kamer bevoegd is. De kamer voor onpartijdigheid mag dus uitspraak doen over de naleving van artikel 39 met betrekking tot een eventuele discriminatie in het programma-aanbod als een verzoek daarover haar door de Vlaamse regering is voorgelegd.

Ten slotte doet de kamer ook uitspraak naar aanleiding van een klacht. Klachten kunnen overeenkomstig artikel 12 van het VRM-procedurebesluit worden ingediend hetzij door een particulier, hetzij door een rechtspersoon. Voor dergelijke klachten wordt in artikel 220, § 2, van het mediadecreet wel een ontvankelijkheidsvoorwaarde gesteld: de klacht moet “op straffe van onontvankelijkheid ingediend [zijn] uiterlijk de vijftiende dag na de datum van de uitzending van het programma door eenieder die blijk geeft van een benadeling of een belang”. Uit deze bepaling blijkt aldus dat een klacht enkel ontvankelijk is indien deze betrekking heeft op een uitgezonden programma en voor zover deze is ingediend op uiterlijk de vijftiende dag na de datum van uitzending. Van de klager is ook vereist dat hij blijk geeft van een benadeling of een belang.

Klachten die, zoals *in casu*, betrekking hebben op het programma-aanbod zijn per definitie niet gekoppeld aan de uitzending van een welbepaald programma. Het programma-aanbod betreft immers net het geheel van aangeboden programma’s (artikel 2, 32°, van het mediadecreet) en kan niet worden afgeleid uit de uitzending van één welbepaald programma. Dergelijke klachten met betrekking tot het programma-aanbod die door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn ingesteld moet de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen overeenkomstig artikel 220, § 2, van het mediadecreet dus steeds onontvankelijk bevinden.

Een natuurlijke persoon of rechtspersoon kan dus nooit een uitspraak ten gronde verkrijgen over een klacht die betrekking heeft op het programma-aanbod. Dit zou tot de conclusie nopen dat verzoeker geen belang heeft bij het huidige beroep.

25. Uit wat voorafgaat volgt dat de onmogelijkheid voor een particulier om, anders dan de Vlaamse regering, een klacht omtrent het programma-aanbod van de VRT te laten onderzoeken door de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen in het licht van artikel 39 van het mediadecreet, een uitdrukkelijke keuze is geweest van de decreetgever.

Verzoeker wenst van het Grondwettelijk Hof te vernemen of die keuze te verantwoorden valt in het licht van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Gelet op hetgeen bepaald is in artikel 26, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 ‘op het Grondwettelijk Hof’ dient de Raad van State hieraan gevolg te geven. De Raad is evenwel niet ertoe gehouden de voorgestelde prejudiciële vragen ongewijzigd over te nemen; ze worden in de hierna volgende vraag geherformuleerd in overeenstemming met de overwegingen die hieraan zijn voorafgegaan.

BESLISSING

1. Het debat wordt heropend.

2. Aan het Grondwettelijk Hof wordt de volgende vraag voorgelegd:

Schendt artikel 220, § 2, van het decreet van 27 maart 2009 ‘betreffende radio-omroep en televisie’ de artikelen 10 en 11 van de Grondwet omdat de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen van de Vlaamse Regulator voor de Media enkel uitspraak mag doen over de naleving van artikel 39 van voormeld decreet met betrekking tot een vermeende discriminatie in het programma-aanbod op verzoek van de Vlaamse regering en niet naar aanleiding van een klacht die wordt aangebracht door natuurlijke personen of rechtspers-

sonen, terwijl laatstgenoemde personen wel een klacht mogen indienen naar aanleiding van de uitzending van een specifiek programma?

3. Het door de auditeur-generaal aangewezen lid van het auditoraat wordt ermee belast, na ontvangst van het antwoord van het Grondwettelijk Hof, een aanvullend verslag op te stellen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zevenentwintig juli 2018, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
Bruno Seutin,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,
bijgestaan door	
Johan Pas,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Johan Pas

Geert Van Haegendoren